

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philippi Clüveri[i] Germaniæ Antiquæ Libri tres

Clüver, Philipp

Lugduni Batavorum, 1631

Cap. XXX. De Castore ac Polluce.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44541

gionis Christianæ. Ergo, ex supra dictis quia certum est, priscos mortales per SOLEM, LUNAM, atque IGNEM, trinitatem in uno æterno Deo, rerum conditore, intellexisse; haud dubium jam esse potest, quin Germani quoque nostri, quos in *deorum numero Solem tantum, & Lunam & Vulcanum duxisse* auctor est Cæsar, eandem æterni Dei trinitatem intellexerint. Id quum Cæsar, sive in Galliâ, seu in Germaniâ percunctatus, haud satis percepisset; reliquos deos, quos ceteræ colebant gentes, ne famâ quidem eos accepisse, suspicatus est magis, quàm comperit. Quod autem & Mercurium, & Herculem, & Ilin, & Terram matrem, & Matrem deorum coluisse dicuntur, festosque his, cum sacrificiis, egisse dies; non tam varia coluisse videntur numina, quàm unius solius numinis varias virtutes, variosque effectus. quod ipsum aliis quoque initio gentibus factitarum, ex similitudine theologiæ perspicio. Nec fas est, nimium mirari, unos Germanos, præ ceteris cunctis gentibus trinitatem in vero Deo quàm diutissimè constantissimèque coluisse, donec tandem ad veram plenamque ipsius VERITATIS lucem pervenerunt; quando iidem ipsi, præ omnibus aliis, memoriam, sive notitiam de conditore suo THEUTH, & de mortalium primo, è terrâ condito MAN, quam diligentissimè tenacissimèque servaverunt. Cujus rei apud alias gentes nullum aliud vestigium, nisi quòd & Scythæ, & Aegyptii, & Aethiopes, & Græci, & Latini, inter se de origine humani generis certarint; in suâ quique regione è terrâ progenitum adfèverantes.

CAPUT XXX.

De Castore ac Polluce.

AUCTOR noster in libro de Germaniâ; Latissimè, inquit, patet Lygiorum nomen, in plures civitates diffusum. valentissimas nominasse sufficet; Arios, Helvecones, Manimos, Elysios, Naharvalos. Apud Naharvalos antiquæ religionis lucus ostenditur. præsidet sacerdos muliebri ornatu: sed deos interpretatione Romani Castorem Pollucemque memorant. Ejus numinis nomen Alcis, nulla simulacra, nullum peregrinae superstitionis vestigium: ut fratres tamen, ut juvenes venerantur. De iisdem deis sic Diodorus, in lib. IV: Οὐκ ὀλίγοι τὴν ἀρχαίων συγγραφεῖων καὶ τὴν μετέφθερον (ὧν ἐστὶ Ἐτίμας) Φασί, ὅτι Ἀργοναύτας μὲν τὴν Ἐδέραν ἀρπυγῶν, πύθιδμος ἄσπ' Διήτησιν ἀπολλύμενοι ναυτοὶ τὸ σῶμα ἔπι Πόντῳ, πρῶτον δὲ Πηλεΐου ἀναδοξοῦν ἐ μνήμης ἀξίον. ἀναποδοξίως γὰρ αὐτὰς ἀπὸ τῆς Τασιδίου ποταμοῦ ὅτι πρὸς πηγάς, καὶ τὸ πῦν ἵνα τὴν ναῦν διεκκυσθῆς, καὶ ἐπὶ πρὸς πύθιν ποταμοῦ τὴν ῥύσιν ἔχοντες εἰς τὸν ὠκεανὸν καταπέδουσαι πρὸς τὴν θάλασσαν. ἀπὸ δὲ τῆς ἀρκύων ὅτι τὴν δύσιν κομιδιῶν, τὴν γὰρ ἔχοντες ἐξ ὠκεανῶν ἐπὶ πηγάσιν ἠροφίως Γαδείρων, εἰς τὴν καὶ ἡμᾶς θάλασσαν εισπλεύσασιν. ἀποδείξας δὲ τῶν Φέρσι, δεικνύτες ὅτι τὴν ὠκεανὸν καλοῦντας κελτῶν σεβομένης μάλιστα τῆς ἡτῶν ὅτι Διοσκύρου. ἀποδείξασιν δὲ ἔχοντες ἐκ παλαιῶν χρόνων τὴν τῶν τῆων παρσίαν ἐκ τῆς ὠκεανῶν γερσημένω. εἶναι δὲ καὶ τὴν ἀρκύων τὸν ὠκεανὸν χῶρον ὅτι ὀλίγας ἔχοντες ἀπολλύμενοι ναυτοὶ τὸ σῶμα ἔπι Πόντῳ, πρῶτον δὲ Πηλεΐου ἀναδοξοῦν ἐ μνήμης ἀξίον. Hoc est: Non pauci, tum veterum, tum recentium (in quibus & Timæus est) scriptorum perhibent, Argonautas, post vellus abreptum, cognito, ostium Ponti ab Aetæa navibus præoccupatum esse, mirificum, relatuque dignum edidisse facinus. Tanaim quidpe ingressos versus fontis amnis ascendisse; navique per aliquod loci intervallum protractâ, per aliud flumen, in oceanum sese effundens, ad mare pervenisse. & tum ab septemtrionibus in occasum versus ita cursum flexisse, ut à sinistra continentem haberent, donec juxta Gadeis in mare nostrum inverberentur. Ad hoc probandum his utuntur argumentis. nempe, quòd Celtæ, oceani adcole, deorum maximè Dioscuros venerentur. apud quos à priscis inde temporibus traditum, ex oceano deos hosce quondam ad ipsos delatos esse. prætereâque regionem oceano obversam haud paucas habere adpellationes cum ab Argonautis, tum ab Dioscuris deductas. Loca illa complura ad Celticum oceanum, ab Argonautis & Dioscuris cognominata, quæ fuerint, apud nullum auctorem, neque geographum, neque historicum, neque poetam, neque alium quemquam reperio. Fabulam esse de Tanais subvectione, & inde in oceanum transitione, ipse fluminum regionumque situs, quem satis notum nostra nunc habet ætas, manifestò coarguit. Fabula ea ex regionum ignorantia antiquis illis nata. nam, ut supra, capite primo, ostensum, è Riphæis montibus, haud ita procul oceano, exoriri Tanaim, & à septemtrionibus quasi meridianâ lineâ in austrum ad Mæotin paludem Pontumque Euxinum ferri putarunt. Vulgatiore fama fuit, Argonautas Istrum, Saum, atque Nauportum flumina, quorum hoc nunc dicitur Lanbach, subvectos, inde navi humeris Alpium humilia transportatâ ad aliud flumen Istrum, quod hodiè vulgò *Quiero* est in Histriâ, Adriaticum mare intrasse; ut auctor est Plinius, lib. III, cap. XVII. Ceterum eosdem hæc Celticæ populos intellexisse vetustissimos illos Græcorum scripto-

scriptores, quos & Tacitus, nempe *Lygios*, liquet ex eo, quòd *antiqua religionis lucum* illic memorat noster. At hi non ad oceanum, ne ad oceani quidem sinum Codanum: sed longè inde remoti Vistulæ amnis lævam ripam, inter Vladislaviam & Cracoviam, Poloniæ nunc opida, latè accoluerunt: ut infra suo loco monstrabitur. Nec traditum eos habuisse, ex oceano deos istos quondam ad sese delatos, satis locuples est testis idem Tacitus; eorum temporum scriptor, quibus clariùs jam, exactiùsque noscebantur Romanis Germanorum populi, is nullum illic ait fuisse *peregrinae superstitionis vestigium*. Nec tamen dubitari potest, eosdem fuisse deos, quos *Castorem & Pollucem* adpellarunt Latini, Græci verò *Καστορ & Πολυδδουλος*, sæpiùs tamen conjunctim uno vocabulo *Διοσκύρους*, id est, *Jovis filios*; quando & ut fratres, 10 & ut juvenes venerati sunt nostri. Sic igitur ego de his statuo. Quum omnia reliqua numina, ut suprà dictum, homines primùm in suâ Græciâ natos finxerint Græci; mirificasque inde contexuerint fabulas, ac nugamenta absurdissima: de Dioscuris etiam idem eos fecisse, maximè credibile est. quos Helenæ fratres, è Jove ac Ledâ, Tyndari Lacedæmoniorum regis filiâ, natos tradiderunt. De his ita Virgilius, *Aenid. lib. VI*:

Si fratrem Pollux alternâ morte redemit:

Itque, reditque viam toties.

Nempe, fabulabantur Græci: quum cæsus à Lynceo fuisset Castor, immortalem Pollucem à patre Jove immortalitatem fratri petiisse. quam quum obtinere nequisset, impetrasse tamen, ut dimidium suæ illi impertire posset. proinde alternis eos occidere, atque reviviscere dicebant. Ex quâ fabulâ ego conjicio, Solem eos primùm intellexisse, atque Lunam: quæ sidera alternis vicibus quotidie occidunt, oriunturque. τῶ Διὸς autem dicta sunt *κῆρος*, quia ab æterno Deo, rerum omnium auctore, unâ cum reliquo mundo, condita fuerunt. Et Lunam dictam fuisse sororem Solis, poetarum passim testantur monumenta. Cuncta hæc confirmantur illo Plutarchi, quod est in libro de Iside, hujusmodi: Ἴσριδος γὰρ Αἰγυπτίωι, τὸ πάλαιον, ὃ καλεῖται Ἐλλῆνες Ἀργώ. τὸ ὄσιον δὲ τοῦ εἰδωλον, ὅτι πρὶν κατασκευασθῆναι, ἔμακρον Φέρειεν τὸ ὄσιον, ἃς ἔκωτος. ἂν τὸ μὲν ὄσιον, τὸ δὲ Ἴσριδος ἱερὸν Αἰγυπτίωι νομίζουσιν. Id est: *Tradunt Aegyptii, navim, quæ Argo dicitur Græcis, navis Osiridis imaginem, in honorem ejus inter sidera relata, non procul ab Orione, & Cane ferri. quorum siderum alterum Horo, Isidi alterum sacrum Aegyptii censent.* Horum esse Aegyptiis Apollinem, auctores sunt Herodotus lib. II, & 30 Plutarchus eodem libro de Iside. Apollinem esse eundem & Solem, Isin verò Lunam, suprà satis abundèque ostensum est. Sed quid Aegyptiis cum Græcorum Argonautis? Nihil magis, quam Germanis nostris cum eorundem Græcorum Helenæ fratribus. Scilicet, per τὸ ὄσιον πάλαιον sive per Argo navim ego intelligo arcam Noachi, in quâ generis humani reliquiæ contra inundationis vim protectæ fuerunt. cujus rei memoriam postea celebrarunt, si non omnes, certè complures orbis terrarum gentes, sub simulacro Isiaci navigii; ut suprà ostensum est. Ceterò per *DIOSCURUS* fratres vera ab initio gentium theologia designasse videtur Deum filium, & Deum Spiritum sanctum: qui eo nomine fratres inter se haberi poterant, quòd ambo ab uno patre Deo, cæli terræque creatore, ortum habebant.

40

CAP. XXXI.

De reliquâ theologiâ: ac primùm de universi mundi & angelorum creatione: item de horum lapsu, & diaboli veneratione.

DE diis igitur, quos prisca Germani coluisse traduntur, hæcenus actum. nunc reliqua etiam eorum theologia, philosophiaque inspicienda est. Ut de vero, æternoque Deo, rerum cunctarum conditore, veram quamdam cognitionem omni ævo habuere universæ per omnem terrarum orbem gentes: sic singularum quoque rerum, ab eo conditarum, harumque status & conditionis haud exigua 50 quam easdem habuisse noticiam, è veterum juxtâ, ac recentium scriptorum monumentis perspicio: adeò, uti nihil ferè in fide nostrâ Christianâ de iis comprehensum sit, quod non è gentium theologiâ liquidò adserere, ac probare queas. Sed de his quoque, jam ante me, quamcopiosissimè pariter ac doctissimè egerunt prædicti viri, Augustinus Steuchus, in opere de perenni philosophiâ, & Philippus Mornæus, in libro de veritate religionis Christianæ. Quapropter ego heic non nisi succinctè de singulis agam; quatenus scilicet explicatio eorum, quæ Celtæ nostri credidisse de iis feruntur, postulaverit.

Universum hunc *MUNDUM*, id est, cælum, & sidera, terras, maria, & quæcumque his continentur, ab uno illo, æterno Deo, condita esse, omnes credidisse gentes, ex iis,